

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.I.20.565/2017/9. szám

A tanács tagjai: Dr. Cseh Attila a tanács elnöke
Dr. Csentericsné dr. Ágh Bíró Ágnes előadó bírő
Dr. Kiss Gábor bírő

A felperes

A felperes képviselője: Dr. Kisteleki László ügyvéd

Az alperes

Az alperes képviselője: Dr. Frisch Ügyvédi Iroda
ügyintéző: dr. Frisch Gábor ügyvéd

A per tárgya: Hagyatéki hitelezői igény

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: Alperes

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma: Fővárosi
Törvényszék 43.Pf.634.044/2016/12.

Az elsőfokú bíróság és a határozat száma:
Pesti Központi Kerületi Bíróság 35.P.85.159/2016/4.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 43.Pf.634.044/2016/12.számú jogerős ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 400.000 (négy százezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget azzal, hogy a lett nem rótt 3.000.000 (három millió) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az alperest képviselő pártfogó ügyvéd díja teljes egészében a pervesztes alperes terhén marad.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes a 2013. szeptember 26-án elhunyt B.K. (a továbbiakban: örökhagyó) barátja, az alperes az örökhagyó édesanyja.
- [2] A 2009. május 27-én kelt írásbeli okirat szerint kölcsönszerződés jött létre a felperes és az örökhagyó között, amely szerint az örökhagyó 30.000.000 forint kölcsönt vett fel a felperestől, a visszafizetési határidőt 2012. május 27. napjában határozták meg.
- [3] A felperes hagyatéki eljárás során bejelentett hagyatéki hitelezői igényét az alperes nem ismerte el, a közjegyző az örökhagyó hagyatékát az alperesnek adta át ideiglenes hatállyal.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [4] A felperes keresetében 30.000.000 forint és ennek 2009. május 28. napjától a kifizetésig esedékes törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest kölcsön címén a Ptk. 677.§ (1) bekezdés c) pontja szerinti hagyatéki hitelezői igényt érvényesítve.
- [5] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Vitatta, hogy a kölcsönszerződés akár szóban, akár írásban létrejött volna, továbbá a kölcsönszerződés szerinti összeg átadását, tehát a felperes részéről való teljesítés megtörténtét.

Az első- és másodfokú ítélet

- [6] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.
- [7] Indokolása szerint a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy a kölcsönszerződés a felperes által állított tartalommal létrejött. A kirendelt igazságügyi írás- és okmányszakértői vélemény alapján megállapította, hogy az okiraton szereplő névaláírás nem az összehasonlítás alapjául szolgáló írásmintákat készítő névtulajdonostól származik. Ezzel szemben a tanúként meghallgatott okirati tanúk vallomása szerint az okiratot az örökhagyó előttük írta alá. A kölcsönszerződés létrejöttére vonatkozó egymásnak ellentmondó bizonyítékokat a bíróság a Pp. 206.§ (1) bekezdése alapján mérlegelve azt állapította meg, hogy a felperes kétséget kizáróan nem tudta bizonyítani a kölcsönszerződés létrejöttét.
- [8] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 30.000.000 forintot és ennek 2009. május 28. napjától a kifizetés napjáig járó, évi a mindenkori jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamatát, melynek megfizetéséért az alperes kizárólag a belterület 159.524. helyrajzi szám alatti ingatlannal és a közjegyző 11.077/Ü/418/2014/15. számú hagyatékátadó végzése I.2.

pontjában hivatkozott hagyatéki különleltár 1-25. tétele alatt felvett ingóságokkal felel, a felperes kizárólag e vagyontárgyakra vezethet végrehajtást.

- [9] Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 6.659.350 forint együttes első- és másodfokú perköltséget.
- [10] A másodfokú bíróság a felperes személyes előadása és a tanúk vallomása alapján rögzítette, hogy a kölcsönszerződés megkötésére a felperes és az örökhagyó között 2009. május 27. napját megelőzően szóban került sor, a szerződéskötésnél más személy nem volt jelen. Következően az okirat - amennyiben a tanúsítótól származik - tanúsító okirat. A megállapított tényállást a másodfokú bíróság az általa felvett részbizonyítás (írásbeli szakértői vélemény kiegészítése) adataival kiegészítette és N. E. igazságügyi írás- és okmányszakértő kiegészített kategórikus írásszakértői véleménye alapján megállapította, hogy az okiraton szereplő aláírás - amint azt L. J. és L. A. tanúvallomása is alátámasztotta - az örökhagyótól származik. Így az okirat a Pp. 196.§ (1) bekezdés d) pontja szerinti alakiséga és a Pp. 197.§ (1) bekezdése szerint hozzá fűződő hamisítatlanság vélelme okán önmagában bizonyítja a kölcsönről szóló megállapodás létrejöttét és tartalmát.
- [11] A másodfokú bíróság a felperes általi, a Ptk. 523.§ (1) bekezdése szerinti kölcsönösszeg rendelkezésre bocsátását is bizonyítottanak ítélte L. J. és L. A. tanúk vallomására figyelemmel, akik egyezően adták elő, hogy a pénzátadásra előttük került sor, bár a pénzösszeg átszámolásra nem került, azok látszólag érintetlen banki kötegekben voltak. A kölcsönvevő - örökhagyó - az átvett pénzösszegeket a szerződésben foglaltak teljesítéseként elfogadta, sem a pénz átvételekor, sem később nem kifogásolta, hogy a szerződésben kikötött 30.000.000 forintnál kevesebb összeget kapott volna. A másodfokú bíróság e tényeket a Pp. 206.§ (1) bekezdése alapján egymással, az okiratba foglalt kötelezettségvállalással, az adós későbbi - a kölcsönt nem vitató - magatartásával összevetve meggyőzőnek találta, hogy a felperes a kölcsönösszeget rendelkezésre bocsátotta. Ezért úgy foglalt állást, hogy a felperes a szerződésben foglaltakat teljesítette. Ezzel szemben az alperes nem bizonyította, hogy a jogelődje a tartozást megfizette, azaz a tartozás nem áll fenn.
- [12] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján megváltoztatta és az alperest a kereset szerint marasztalta, kimondva, hogy a Ptk. 677.§ (1) bekezdés c) pontja szerinti örökhagyói tartozásért a hagyatéki hitelező felperessel szemben a Ptk. 679.§ (1) bekezdés szerint cum viribus (a hagyatéki vagyontárgyakkal való) felelősséggel tartozik az alperes. A másodfokú bíróság a hagyatékátadó végzésben feltüntetett vagyonelemekre vezethető végrehajtás kizárólagosságára utalt is a Pp. 216.§-a szerint.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [13] A jogerős ítélet ellen az alperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben annak hatályon kívül helyezését és - tartalma szerint - az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását, másodlagosan az elsőfokú bíróságnak új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.
- [14] Hivatkozása szerint a jogerős ítélet a Pp. 196.§ (1) bekezdésébe és 197.§ (2) bekezdésébe ütköző módon jogszabálysértő. Érvelése szerint tévesen jutott a másodfokú bíróság arra a következtetésre, hogy az örökhagyó és a felperes között kölcsönszerződés jött létre, ezzel szemben tény, hogy e tárgyban sem szóbeli megállapodás, sem magánokirat nem jött létre közöttük. Bizonyítást nyert az eljárás során - álláspontja szerint -, hogy a tanúk utólag írták alá az okiratot, ebből következően teljes bizonyító erejű magánokirat nem igazolja a kölcsönszerződés létrejöttét. Az okiraton szereplő aláírás nem a névaláírótól származik, az aláírás valódiságának kétséget kizáró bizonyítására a kiegészített írásszakértői vélemény és a felperes megbízásából eljáró magánszakértői vélemény nem volt alkalmas.
- Sérelmezte továbbá a terhére a felperes javára megítélt perköltség eltúlzott összegét.
- [15] A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [16] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [17] A Pp. 270.§ (2) bekezdésének és a Pp. 275.§ (3) bekezdésének együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálat alapja az anyagi jogi jogszabálysértés, vagy az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással bíró eljárási jogszabálysértés.
- [18] A Kúriának abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a másodfokú bíróság az irányadó jogszabályok értelmezésével, a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeképpen helyesen jutott-e arra a következtetésre, hogy az örökhagyó és a felperes között 2009. május 27-én kelt teljes bizonyító erejű magánokirat által tanúsítottan kölcsönszerződés jött létre 30.000.000 forint kölcsönösszegre vonatkozóan.
- [19] A Pp. 196.§ (1) bekezdés b) pontja értelmében a magánokirat az ellenkező bebizonyításáig teljes bizonyítékul szolgál arra, hogy kiállítója az abban foglalt nyilatkozatot megtette, illetőleg elfogadta, vagy magára kötelezőnek ismerte el, feltéve, hogy az okiratot saját kezűleg aláírta, és két tanú az okiraton aláírásával igazolta, hogy a kiállító az okiratot előttük írta alá, vagy aláírását előttük saját kezű aláírásának ismerte el.
- A magánokirat valódiságát csak akkor kell bizonyítani, ha azt az ellenfél kétségbe vonja [Pp. 197.§ (1) bek.]. Tekintettel arra, hogy az örökhagyó aláírását az alperes kétségbe vonta, az eljáró

első-, majd a másodfokú bíróság - a felperes bizonyítási indítványára - írásszakértői véleményt szerzett be a Pp. 177.§ (1) bekezdése szerint, miután a perben jelentős tény megállapításához olyan különleges szakértelemre volt szükség, amellyel a bíróság nem rendelkezett.

- [20] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által kirendelt írásszakértő véleményének kiegészítését rendelte el. A szakértő újabb írásminták, eredeti okiratok alapján egyértelmű, egzakt megállapításokat tett, a kiegészített szakértői vélemény megállapításainak megerősítésére a perben rendelkezésre álló egyéb bizonyítékok: a felperes által csatolt magánszakértői vélemény és a két okirati tanú vallomása alkalmasak voltak. A másodfokú bíróság a Kúria szerint is aggálytalan és összehasonlító adatokkal alátámasztott kiegészített írásszakértői véleményből okszerűen jutott arra a következtetésre, hogy az okiraton szereplő névaláírás az örökhagyótól származik, az örökhagyó aláírására és a pénz átadására az okirati tanúk előtt került sor. Ez a megállapítás nem iratellenes és ebben a kérdésben a másodfokú bíróság nyilvánvalóan téves következtetésre sem jutott.
- [21] A másodfokú bíróság döntését reformatórius jogkörében eljárva, a jogvita elbírálása szempontjából jelentős tényeket és körülményeket értékelve kellően megindokolta, a bizonyítékokat okszerűen értékelte [Pp. 206.§ (1) bek., Pp. 221.§ (1) bek.]. A reformatórius fellebbviteli rendszer esetén ugyanis a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság jogkörét teljes terjedelemben gyakorolja, az elsőfokú ítéletet mind tény-, mind jogkérdésben megváltoztathatja. Ezzel szemben a felülvizsgálati eljárásban - annak rendkívüli jogorvoslati jellege miatt - nincs helye a bizonyítékok ismételt egybevetésének és felülmérlegelésének (BH 2015.18.). A másodfokú bíróság a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott tanúk vallomásának értékelésére ítélete indokolásában részletesen kitért, e körben mulasztást nem terheli, ugyancsak helyes jogi álláspontot tartalmaz a bizonyítási teher Pp. 164.§ (1) bekezdésében foglalt szabályát illetően is a jogerős ítélet. A peranyag-szolgáltatási kötelezettség a feleket terheli, mert a Pp. 3.§ (3) bekezdése értelmében a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátása a felek kötelezettsége, ha a törvény eltérően nem rendelkezik.
- [22] Miután az írásszakértői vélemény és az okirati tanúk egybehangzó tanúvallomása alapján a magánokiraton lévő aláírás valódisága megállapításra került, az aláírást megelőző szöveget az ellenkező bizonyításáig meg nem hamisítotttnak kell tekinteni. E vélelemmel szemben az alperes az eljárás során nem bizonyította, hogy a tartozás nem áll fenn, illetőleg azt az örökhagyó megfizette. Erre vonatkozóan tényállítást sem tett, bizonyítékait nem jelölte meg. A bizonyítatlanságot a bíróság helytállóan értékelte a terhére a Pp. 164.§ (1) bekezdésére figyelemmel.
- [23] Alaptalanul hivatkozott az alperes a felperes javára megállapított perköltség eltúlzott mértékére is. Az elsőfokú bíróság a 30.000.000

forint pertárgyérték alapulvételével a végzett munkával arányban álló perköltséget állapított meg a felperes javára, amely nem tekinthető eltúlzottnak és megfelel a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés a) és (5) bekezdésben foglaltaknak. A megállapított összeg magában foglalja a Fővárosi Törvényszék 43.Pf.637.623/2015/4. számú hatályon kívül helyező végzésében felperes részéről felmerült 3.150.000 forint másodfokú perköltség (ügyvédi munkadíj+felperes által megfizetett fellebbezési illeték) összegét, ezen felül a megismételt eljárásban, továbbá a másodfokú eljárásban felmerült ügyvédi munkadíjból álló perköltséget is.

- [24] A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [25] A Kúria a Pp. 270.§ (1) bekezdése folytán alkalmazott Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján kötelezte az eredménytelen felülvizsgálati kérelemmel élő alperest, hogy fizesse meg a felperes felülvizsgálati eljárással felmerült költségeit.
- [26] Az alperest pártfogó ügyvéd képviselte, a jogi segítségnyújtás keretében kirendelt pártfogó ügyvéd díja a Pp. 87.§ (2) bekezdése értelmében a teljes egészében pervesztes alperes terhére esik. A pártfogó ügyvéd díjának megállapításáról és kiutalásáról a 2007. évi CLII. törvénnyel módosított 2003. évi LXXX. törvény 62.§-a szerint a jogi segítségnyújtó szolgálat határoz az elsőfokú bíróság értesítését követően.
- [27] Az alperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§ (1) bekezdése és 14.§-a alapján az állam viseli.
- [28] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274.§ (1) bekezdésének megfelelően tárgyaláson kívül bírálta el.
- [29] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 271.§ (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

Budapest, 2018. február 14.

Dr. Cseh Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Csentericsné dr. Ágh Bíró
Ágnes s.k. előadó bíró, Dr. Kiss Gábor s. k. bíró